

Bostøtteutvalget

Oslo, 15.05.2026

Vår ref. 26/911-2

660.0/OYNI

Deres ref.

Skriftlig innspill til Bostøtteutvalget

Landsorganisasjonen i Norge (LO) takker for mulighet for å avgi skriftlig innspill til Bostøtteutvalget.

LO mener det er svært viktig at bostøtten nå blir gjenstand for analyse og utredninger av hvordan den fungerer i praksis samt at det kan reises forslag om eventuelle endringer og forbedringer i ordningen gjennom Bostøtteutvalgets arbeid.

Vekt på strukturelle forhold

Vi mener man må legge stor vekt på strukturelle forhold ved samfunnet og økonomien, som for eksempel trekk ved boligmarkedet, når bostøtten saumfares. Kombinasjonen av et nærmest helt fritt boligmarked og boligprisvekst, og bostøtten som nærmest eneste boligsosiale virkemiddel er ikke bærekraftig. Selv om bostøtten er en enkeltstående velferdsordning, er den grunnleggende avhengig av og relatert til lokale og regionale bolig- og arbeidsmarkeder, andre velferdsordninger, ja til velferdsstaten som helhet, til levekår, helsemessige forhold og sosial problematikk, mm. Et mer avgrenset, snevert og eventuelt teknisk fokus på bostøtten som ordning eller ytelse kunne innebære å dvele ved symptomer på bakenforliggende strukturelle forhold og årsaker framfor den sosiale og økonomiske konteksten bostøtten virker innenfor.

På samfunnsnivå er det også alvorlig at boutgifter utgjør en økende kilde til ulikhet og at bostøtten som nær sagt eneste virkemiddel, ikke kompenserer tilstrekkelig for dette. Årsaken er at boligprisene i over 30 år gjennomgående har økt mer enn både lønnsveksten og bostøtten. En av konklusjonene i Husbankens rapport om bostøtte i 2025¹, er at mye tyder på at målgruppene nå opplever en svært krevende situasjon. Prisvekst og økt press i leiemarkedet rammer spesielt dem med lav inntekt. De skriver videre (side 5): «Rapporten viser at bostøtten over tid har blitt mindre effektiv til å redusere belastningen som boutgiftene utgjør for husstandenes økonomi, og til å jevne ut forskjeller forårsaket av høye boutgifter».

Boligmarkedet i Norge er nå generelt preget av mangelfull boligutbygging og høye priser og prisvekst over tid, særlig i de store byene. Ikke minst har det vært lav utbygging av kommunale utleieboliger og mange kommuner rapporterer at de mangler egnede boliger, og midler til å vedlikeholde og igangsette bygging av nye boliger. Aktører på tvers av det politiske spekteret etterlyser at Husbankens tilskudd til bygging av utleieboliger til vanskeligstilte, som ble avviklet i 2023, nå bør gjeninnføres. Våren 2024 vedtok Stortinget et anmodningsvedtak til Regjeringen om å gjeninnføre tilskuddet².

Det er derfor en streng behovsprøving ved tildeling av kommunale boliger mange steder. Også det private utleiemarkedet har stagnert mange steder.

¹ «Bostøtten i 2025. Hvor treffsikker er ordningen?». Husbankens rapportserie nr. 5/2025.

² <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak?p=98024>

Som forskere tilknyttet BOVEL oppsummerer: Den kommunale boligsektoren i Norge er «generelt kjennetegnet av sterk behovsprøving, markedsbaserte husleier og korte midlertidige husleiekontrakter. Det er snakk om en kombinasjon av markedsstyring, midlertidighet og husholdninger med lavinntekt som kan virke paradoksal i en ambisiøs og relativt sett sjenerøs velferdsstat».³

En sosialpolitisk og fattigdomsfokusert profil

Resultat er stor knapphet på utleieboliger generelt, og kommunale utleieboliger spesielt. Det gir høye og voksende husleier for de som får leie bolig. Den kommunale utleiesektoren kan også være preget av sosial problematikk, betydelige innslag av personer med rus og psykiatri-problematikk og opphopning av levekårsutfordringer.

De siste årene har det vært en økning i antall bostøttemottakere med svært lav eller ingen inntekt, der bostøtte og sosialhjelp utgjør en betydelig andel av inntektsgrunnlaget⁴. Flere av disse er relativt nyankomne flyktninger. Blant de som mottar bostøtte leier ni av ti boligen, flest i privat sektor.

Bostøtten ser slik ut til å ha fått en klarere sosialpolitisk og fattigdomsfokusert profil. Samtidig vet vi at mange noe lenger opp i inntektshierarkiet også er i behov av egnet bolig, eventuelt understøttet av bostøtte. Over tid har det blitt en lavere andel uføretrygdete blant bostøttemottakerne.

Utleiesektoren og bostøtten

Slik vi ser det er det helt nødvendig å ruste opp den kommunale utleiesektoren kraftig, også utover for de utsatte gruppene som sliter med sosial- og helseproblematikk, mv., slik at større grupper kan sikres en bolig av tilfredsstillende kvalitet.

Det er flere måter en kan se for seg en slik opprustning på. For det første må tilskuddsordningen til kommunene gjeninnføres. Husbanken må igjen bli en bank for sosial boligbygging i samarbeid med kommunene, i langt større skala. Husbanken er et viktig redskap i en slik satsing. Videre bør det utredes utformingen av en regel som vil gi kommuner anledning til å stille krav til utbygger om at en viss andel av boligene reserveres til kommunale boliger, og at kommunen får adgang til å enten kjøpe eller leie leilighetene under markedspris. Også modeller for leie til eie kan inngå i en slik større satsing.

I dette bildet hører det også med at det må bygges langt flere studentboliger. I dag er dekningsgraden for studentboliger på rundt 15 prosent. Den lave dekningsgraden medfører at studenter utgjør omtrent 1/3 av det private boligmarkedet. Dette bidrar til å dra opp presset på leiemarkedet, gjør det vanskeligere for langtidsleieboere å finne seg en leiebolig og bidrar til en høyere vekst i husleiepriser.

Målet må være at det over tid etableres en kommunal utleiesektor med husleier under markedspris. Det vil både gi økt botrygghet for beboerne, og gi lavere kostnader til bostøtte. Økt boligbygging og -tilbud vil også, i seg selv, kunne føre til lavere markedspris. Om man ikke lykkes med et slikt prosjekt, vil det kunne bli behov for en betydelig økning i bostøtten, i en vedvarende situasjon med boligmangel og høye priser. Også selv om det skjer en større utbygging i kommunal regi, kan bostøtten måtte økes, om ikke husleiene reduseres samtidig. Ønsker man at bostøtten også skal være et boligpolitisk virkemiddel og favne bredere enn lavinnteksgruppene og de fattigdomsutsatte, kan bostøtten også måtte økes betydelig, nå flere og med høyere ytelser.

Bostøtten og arbeidsinsentivene

Vi ser imidlertid at det ikke uten videre er slik at bostøtten kan økes uten konsekvenser for arbeidsinsentivene. En høyere bostøtte, med fortsatt streng avkorting mot arbeidsinntekt, kan dempe

³ Osnes, Siri Myrvold og Sørvoll, Jardar (2023). «Kommunale utleieboliger til vanskeligstilte på boligmarkedet i Norge 2023. En rapport fra en spørreundersøkelse om boligtildeling, husleiekontrakter og husleiefastsettelse i norske kommuner». Bovel-notat 2/23.

⁴ Nordvik & Astrup (2020). «Inntektsdynamikk og bostøtte». NOVA Notat 2/20.

insentivene til arbeid. Avkortingen må derfor samtidig mildnes. Dette er det viktig å få til. Det må derfor utredes løsninger hvordan det kan etableres ordninger med økt bostøtte med mildere avkortning. Vi ser at det fra ulike hold føres velferdspolitiske argumenter mot bostøtten, som i regjeringens forslag til integreringsstønad for nyankomne flyktninger som nå er på høring. En ønsker her å fjerne muligheten for bostøtte og sosialhjelp for denne gruppen med henvisning til at det samlede stønadsnivået drastisk reduserer arbeidsinsentivene, selv om det bare vises til at det er en svært liten andel mottakere som oppnår stønadsnivåer opp mot lave lønnsinntekter. Men, til grunn for dette ligger prisveksten på boliger som kan utløse relativt høye nivåer av bostøtte.

Her snur man på logikken. Boligmarkedet leder til behov for høy bostøtte (ofte supplert med sosialhjelp) og derfor må man stramme inn på velferdsordningene for å få folk til å arbeide. Dette tror vi ikke vil fungere i praksis, og et slikt system er ikke bærekraftig. Slik vi ser det, må mulighetene for å få jobb først være til stede. Tilrettelegging og oppfølging via Nav og andre må styrkes, og en må ikke tilbys så lave ytelser at det fører til økonomisk stress, behov for kommunal nødhjelp og midlertidige kommunale botilbud og en ustabil livssituasjon. Dette tror vi ikke vil lede flere inn i arbeid.

Vi vet at det å ha en trygg og god bolig, er en forutsetning for å kunne delta i arbeidslivet.

Vi ser også for oss at noe må gjøres med boutgiftstaket i bostøtten, det må vurderes å økes særlig i de store byene med de høyeste husleiene og boligprisene generelt. Den geografiske dimensjonen og ulikhetene mellom de lokale og regionale boligmarkedene må det tas høyde for i en ny utforming av bostøtten. Store boliger koster oftest mer enn små, og boutgiftstaket setter begrensninger som kan føre til at store barnerike familier blir trangbodde ettersom de ikke har råd til å betale for boliger med tilstrekkelig antall soverom. Det bør sees på om bostøtteordningen i større grad kan innrettes slik at den tar hensyn til dette.

Press på kommuneøkonomien

Når statlig bostøtte ikke dekker behovet, kan det gi press på kommuneøkonomien, bla. i form av sosialhjelp og mange mottar også kommunal bostøtte. Flere, blant annet unge uføre og unge på AAP, har ytelser som alene ikke er tilstrekkelige til å dekke nødvendige levekostnader. De er helt avhengig av supplerende økonomisk sosialhjelp og bostøtte for de som fyller vilkårene for det. Hvis de ikke fyller vilkårene for statlig bostøtte, blir en større andel av utgiftene veltet over på kommunen.

Uførereformen fra 2015 medførte at uføre fikk omgjort uførepensjon til uføretrygd. Uføretrygden ble skattepliktig, og den ble økt tilsvarende det man forventet å skulle betale i skatt. Denne tekniske justeringen førte til at mange unge uføre kom over inntektsgrensen og ble ekskludert fra bostøtteordningen.

Samordning av startlån, bostøtte og tilskudd

Tidligere var bostøtte en del av regnestykket i vurderingen av betjeningsevne for om en person, for eksempel en ung ufør, skulle få startlån til kjøp av bolig. Ved hjelp av tilskudd fra kommunene og bostøtte ville en ung ufør kunne betjene et startlån for å skaffe seg egen bolig. Inntekter og utgifter var stabile og forutsigbare både for lånesøker og kommunen. Denne samordningen er ikke lenger en opsjon for denne gruppen, og muligheten til å kjøpe egen bolig er kraftig redusert.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Kathrine Haugland Martinsen
LO-sekretær

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.